

Türkiye - Romanya arasında akdedilen ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdiki hakkında hanun lâiyhası ve Hariciye ve iktisad encümenleri mazbataları (1/277).

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/6072

29 - XI - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Romanya arasında akdedilen 9 son teşrin 1939 tarihli ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 24 - XI - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

2294 sayılı kanunun verdiği salâhiyete istinaden bahsı geçen anlaşmaların İera Vekilleri Heyetinin 2/12392 sayılı kararnamesile 21 son teşrin 1939 tarihinden itibaren muvakkaten meriyete konulduğunu arz ederim.

Başvekil!

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâiyhası

Romanya ile aramızda akid ve imza olunan Ticaret ve tediye anlaşması yüksek tasviblerine arz olunur. 5 kânunusani 1938 tarihli Türk - Romen ticaret ve tediye anlaşmasının yerine kaim olan işbu anlaşmalar bu günkü iktisadî şartlara ve Beynelmilel icablara uygun olarak tanzim edilmiştir.

Bu ticaret anlaşmasının esası iki tarafın müayyen kontenjanlar dahilinde birbirinin arazisine idhal edecekleri emtiaları muhtevi iki listeye istinad etmektedir. İhraç edeceğimiz başlıca eşya şunlardır:

Muhtelif cins balık, havyar, palamut, tütün, fındık, kestane, üzüm, incir ve portakal.

Portakal için 400 ton kontenjan teğmin edilmiştir. İdhal edeceğimiz emtia 3 maddeye munhasırdır:

Her nevi kereste ve sellüloz, kimyevî maddeler ve mayi mahrukat, asfalt ve saire.

Romnyaya müayyen kontenjanlar dahilinde idhali teğmin edilen bu emtiaya aid gümrük resimlerinde de bazı tenzilât ve konsolidasyonlar elde edilmiştir.

Tediye anlaşması kliring esasına müstenid olub eşyanın fob satışından mütevellid mebalîğ bu suretle kliringle ödenecektir. Tarafeyn ihracatçıların mütekabilen Türkiye ve Romanyada bulunan mümessillerine tediye edecekleri masraf ve komisyonlar da kliringe tâbi olacaktır. Sigorta ve navlona aid mebalîğ kiliringden hariçtir.

Ana hatları bunlardan ibaret olan bu anlaşmanın memleket dış ticaret siyasetine uygun olduğu gibi İktisadî, ticarî ve malî menfaatlerimizin de icablarına mutabakati derkâr olmakla tasdik ve tasvibi Yüksek rey ve tasviblerine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Esas No. 1/277
Karar No. 16

29 - III - 1940

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Romanya arasında akdedilen 9 son teşrin 1939 tarihli ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdiki hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 22 - XI - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasile esbabı mucibesi encümenimize havale buyurulmakla Hariciye vekilinin huzurile tedkik olundu.

Bu günkü şartlara ve beynemlilel vaziyetin icablarına ve iktisadî siyasetimize uygun olarak tanzim edildiği görülen ve 2249 sayılı kanunun verdiği salâhiyete istinaden İera Vekilleri Heyetinin 2/12392 sayılı kararnamesile 21 son teşrin 1939 tarihinden itibaren meriyet mevkiine konulmuş bulunan anlaşma encümenimizce muva-

fık görülmüştür.

Aynen kabul edilen kanun lâyihası havalesi veçhile İktisad encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Konya	İstanbul
S. Arıkan	A. Göker	A. Ş. Esmer
Antalya		Diyarbakır
Dr. Cemal Tunca	Dr. İ. Tali Öngören	
Diyarbakır	Erzurum	İzmir
Zeki M. Alsan	Perteve Demirhan	H. Mentеше
Kars	Sivas	Tekirdağ
G. Muhiddin Akyüz	N. Sadak	Y. K. Beyatlı
	Tokad	
	N. Poroy	

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Esas No. 1/277
Karar No. 32

10 - V - 1940

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Romanya arasında akdedilmiş olan 9 teşrinisani 1939 tarihli Ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdiki hakkında Hariciye vekâletince tanzim edilip İera Vekilleri Heyetince 24 teşrinisani 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve merbutlariyle birlikte encümenimize de havale buyurulmuş olduğundan Ticaret vekâletinden gelen alâkadar memurlar hazır olduğu halde tedkik ve müzakere olundu.

5 kânunusani 1938 tarihinde akdedilmiş olan Türk - Romen Ticaret ve tediye anlaşmasının yerine kaim olmak üzere yeni iktisadî şartlar dahilinde akdedilen bu anlaşma 2294 sayılı kanunun bahsettiği salâhiyete istinaden İera Vekilleri Heyetince kabul olunan 2/12392 numara-

ralı kararname ile 21 teşrinisani 1939 tarihinden itibaren meriyet mevkiine konulmuş ise de anlaşmaya bağlı (I) numaralı kontenjan listesi mucibince Romanyaya muayyen mikdarlarda ihraç edeceğimiz her nevi balık, havyar, sanayide kullanılan balıkyağları, palamut ve hulasası, tütün, portakal, fındık ve diğer yağlı meyvalar, pamuk, tiftik ve saireye mukabil Romanyadan (2) numaralı liste mucibince yine muayyen mikdarda selliloz ve her nevi odun ve kereste, tıbbî ve kimyevî maddeler, asfalt, bitum da dahil olmak üzere her nevi mayi mahrukat idhal etmekte olduğumuz anlaşma icabından olduğu halde ilk zamanlarda Romanya Hükümeti bunlardan Türkiyeye ihraç edeceği bilhassa petrolün dünya piyasasında çok aranan ve Ro-

manyaya kolaylıkla döviz getiren kıymetli madde olduğu iddiasile müşkülât arzeden bir vaziyet almış ise de buna mukabil Türkiye pamuklarının da aynı evsafda bulunmasına binaen müzakere müsaid safhaya girmiş olduğundan yapılan anlaşmanın tatbik imkânları hâsıl olmağa başlamıştır. Bu anlaşma geniş mikyasta lehimize yapılan tedkikat neticesinde memleketimizin iktisadî ve ticarî menfaatlerine uygun görülen bu anlaşmanın tasdikına aid kanun lâ-yihası encümenimizce de aynen kabul edilerek Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere

Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Giresun	Diyarbakır	Afyon K.
İ. Sabuncu	N. Sünkitay	H. Erkan
Afyon K.	Ankara	Bursa
Berç Türker	A. Ulus	Fazıl Güleç
Erzincan	Eskişehir	İçel
S. Başotaç	Emin Sazak	Dr. M. Berker
İstanbul	İzmir	Kars
A. H. Denizmen	Benal Arıman	K. Arıklı
	Kastamonu	
	M. Celâl Bayar	

HÜK METİN TEKLİFİ

Türkiye ile Romanya arasında aktedilen 9 sontoşrin 1939 tarihli Ticaret ve tediye anlaşmalarının tasdikına aid kanun lâ-yihası

MADDE 1 — Türkiye ile Romanya arasında 9 sontoşrin 1939 tarihinde akid ve imza olunan Ticaret ve tediye anlaşmalarile merbutları 21 sontoşrin 1939 tarihinden itibaren meri olmak üzere kabul ve tasdik kılınmıştır.

MADDE 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — İşbu kanunun icrasına İcra

Vekilleri Heyeti memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	24 - XI - 1939
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	M. M. V.
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş		Muhlis Erkmen
Mü. V.	Ti. V.	
A. Çetinkaya	N. Topcoğlu	

TÜRKİYE İLE ROMANYA ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ve Romanya Kırallığı Hükûmeti, iki memleket arasındaki ticarî mübadeleleri inkişaf ettirmek arzusu ile mütehassis olarak aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Merbut (I) numaralı listede sayılan Türkiye menşeli mallar, bu listede her madde için tahsis edilen kontenjanlar hududu dahilinde, Romanyaya idhal edilecektir. Merbut (II) numaralı listede sayılan Romanya menşeli mallar, bu listede her madde için tahsis edilen kontenjanlar hududu dahilinde, Türkiyeye idhal edilecektir.

Madde — 2

İki Hükûmet, işbu kontenjanlar hududu dahilinde, malların fiilen duhulü için lâzımgelen idhal müsaadelerini bilâteahhur vermediği teahhüd ederler.

Madde — 3

İşbu Anlaşmanın meriyet mevkiine konmasından sonra sevkolunacak malların, iki memleket salâhiyettar makamâtı tarafından merbut nümuneye tevfikân iki nüsha olarak verilecek bir menşe şahadetnamesini haiz olmaları lâzımdır.

Bu menşe şahadetnamelerinin B nüshaları idhal gümrüğü idaresi tarafından damgalanacak ve bu idare vedaatile Türkiyede Türkiye Cümhuriyeti Merkez bankasına ve Romanyada Romanya Millî bankasına tevdi olunacaktır.

Madde — 4

İki memleket arasında yapılan ticarî mübadelâtтан mütevellid matlubat bu günkü tarihte imza edilen Türkiye - Romanya Tediye anlaşması hükümlerine tevfikân tesviye olunacaktır.

Madde — 5

İşbu Anlaşma 5 son kânun 1938 tarihli Ticaret anlaşması ile merbutatı yerine geçecek ve 21 son teşrin 1939 tarihinden itibaren bir sene müddetle meri olacaktır. İki Hükûmet, işbu Anlaşmanın bir senelik yeni bir müddet için uzatılıp uzatılmayacağı hususunu 1940 senesinin eylül ayı içinde kararlaştıracaklardır.

Romanya Hükûmeti Kıraliyesi namına
I. Gr. Dimitrescu

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti namına
Dr. Bürhan Zihni Sanus

Liste : 1

Aşağıda gösterilen senelik kontenjan hududu dahilinde Romanyaya idhal edilebilecek Türkiye menşeli emtia :

Romen Gümrük tarife No.	Malların einsi	Verilen konten- janlar
46-59	Her nevi balık	200 ton
70	Havyar	10 »
274	Sanayide müstamel balık yağı	20 »
378	Palamut	600 »
385	Palamut hulâsası	1000 »
387	Tütün	75 »
395	Fındık	180 »
397	Portakal	400 »
401	Kestane	130 »
403	Amerikan fıstığı (Araşit)	20 »
404	Badem	15 »
405	Fıstık	5 »
406	Kuru üzüm	300 »
407	İncir	250 »
	Kitre	15 »
	Sair emtia	T. lirası 10.000

Liste : 2

Aşağıda gösterilen Romanya menşeli emtia her bir mal için derpiş olunan senelik kontenjan hududu dahilinde Türkiyeye sokulabilecektir.

Türk gümrük tarife No.	Malların einsi	Verilen konten- janlar Türk L.
	Selliloz ve her nevi odun ve kereste	800 000
	Mevaddı kimyeviye ve tıbbiye	400 000
	Mahrukat, her nevi züyutu madeniye (Asfalt ve bitum dahil)	5 203 000
	Sair emtia [*]	100 000
	Yekûn	6 503 000

[*]Sair emtia zümresi işbu listede zikredilmeyen Romanya menşeli müstahsalâtı ihtiva eder. Şurası mukarrerdir ki işbu zümrede zikredilen emtianın, Türkiyeye idhal edilebilmesi için, idhalâtın yapıldığı anda Türkiyede meriyette bulunan umumî idhal rejimine göre idhalleri kabul edilmiş emtiadan olması lâzımdır.

Menşe şahadetnamesi

(Aslî nüsha)

Gönderen : Kendisine gönderilen
İsim : İsim :
İkametgâh : İkametgâh :
Sokak : Sokak :
Malın cinsi :
Ambalaj tarzı :
Denk adedi :
Marka, No. :
Siklet :

(Gayrisafi Kg.)
(Safi Kg.)

Kıymet :
Fob.
Cif.

Sevk yolu :

Yukarıda mezkûr malların menşeli olduğu ve işbu menşe şahadetnamesinin Türkiye ile Romanya arasında İstanbulda 9 sonteşrin 1939 tarihinde imza olunan Ticaret anlaşması hükümlerine tevfikân ita kılındığı tasdik olunur.

Menşe şahadetnamesi

(B. İkinci nüshası)

Gönderen : Kendisine gönderilen
İsim : İsim :
İkametgâh : İkametgâh :
Sokak : Sokak :
Emtianın cinsi
Ambalaj tarzı :
Denk adedi :
Marka, No. :
Siklet :

(Gayrisafi Kg.)
(Safi Kg.)

Kıymet :
Fob.
Cif.

Sevk yolu :

Yukarıda mezkûr malların mevriddi veya menşeli olduğu ve işbu menşe şahadetnamesinin 9 sonteşrin 1939 tarihinde Ankarada Türkiye ile Romanya arasında imza edilmiş olan Ticaret anlaşması hükümlerine tevfikân ita olunduğu tasdik olunur.

TÜRKİYE İLE ROMANYA ARASINDA TEDİYE ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetile Romanya Hükûmeti Kraliyesi, iki memleket arasında ticarî mübadelelerden mütevellid tediyeleri kolaylaştırmak emelile aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Romanya menşeli bileümle emtianın Fob bedelleri, tediyesi meşrut meblâğın Türkiye Cümhuriyeti Merkez bankasına yatırılması suretile tesviye kılınacak ve mezkûr banka işbu mebaliği Romanya Millî Bankası namına açacağı faizsiz bir Türk lirası cari hesap matlubuna kaydeyleyecektir.

Eğer Türk borçlunun borcu Türk lirası veya leyden gayri bir para ile muharrer bulunuyorsa tahvil keyfiyeti tediyeinin yapıldığı gün Cümhuriyet Merkez bankası tarafından tatbik edilen resmî kur üzerinden icra olunacaktır.

Madde — 2

Türkiye menşeli bileümle emtianın Fob bedelleri, tediyesi meşrut meblâğın Romanya millî bankasına yatırılması suretile tesviye kılınacak ve mezkûr banka işbu mebaliği Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namına açacağı faizsiz bir ley cari hesap matlubuna kaydeyliyecektir.

Eğer Romen borçlunun borcu ley veya Türk lirasından gayri bir para ile muharrer bulunuyorsa tahvil keyfiyeti tediyeinin yapıldığı gün Romanya millî bankası tarafından tatbik edilen resmî kur üzerinden icra olunacaktır.

Madde — 3

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Romanya millî bankası I nci ve II nci maddelere tevfikan kendilerine yapılan tediyeelere aid tahsil ihbarnamelerini günü gününe birbirlerine göndereceklerdir.

Merkez bankasının tahsil ihbarnameleri Türk lirası mebaliğın mikdârını ve Romanya millî bankasının tahsil ihbarnameleri ley mebaliğın mikdârını ve keza her ikisi de alacaklılara, matlublarına tekabül eden tediyeelerin icrasını mümkün kılacak bileümle malûmatı ihtiva edeceklerdir.

Eğer borç Türk lirası veya leyden gayri bir para ile muharrer bulunduğu takdirde yukarıda mevzu bahis ihbarnamelerde kezalik bu dövizin baliği dahi işaret olunacaktır.

Mütekabil hesaplarda matlub bakiyesi mevcut olduksa tahsil ihbarnameleri tediye emri şeklinde telâkki edilecektir.

Madde — 4

Borçların tesviyesi Türkiyede Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Romanyada Romanya millî bankası marifetile her memleketin millî parası üzerinden I nci ve II nci maddelerde bahsedilen hesaplarda, tediyeelerin tarih sırasını takiben icra olunacaktır.

Madde — 5

Tahsil ihbarnamelerine bu günkü tarihle imza edilen Ticaret anlaşmasının III. ncü maddesinde derpiş kılınan menşe şahadetnamelerinin B nüshaları terfik olunacaktır.

Bu menşe şahadetnamelerinin idhalâtçı memleket gümrüğü tarafından damgalanan B nüshası emtia bedelâtı ihraç bankalarına yatırıldığı sırada ibraz edilemediği takdirde bu bankalar tahsil ihbarnamelerini bu menşe şahadetnameleri terfik edilmiş olmaksızın birbirlerine göndereceklerdir.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki, mezkûr bankalar emtia tamamen gümrükten çıkarıldıktan sonra bu şahadetnamelerin bilâhare irsalini teğmin zmnında icab eden tedbirleri alacaklardır.

Madde — 6

Diğer tarafın arazisinde kurulan panayır ve sergilerde teşhir ve furuht edilen Akid iki Taraftan birisi menşeli eşya bedeli, bu mahsulâtın idhal ve satışına panayır ve sergilerin kurulduğu memleket kanun ve nizamlarıne müsaade edilmiş olmak şartile, kliring tarikile tarih sırası gözetilmeksizin tesviye kılınacaktır.

Madde — 7

İki Hükümetten her birisi bilcümle tediye vecibelerini bu Anlaşma hükümlerine göre tesviye eylemeğe idhalât ve ihracatçıları icbar için kendi tarafından alınması lâzımgelen bütün tedbirleri alacaktır.

Madde — 8

İki memleket arasında yapılan ticarî mübadelelerden mütevellid olarak Romanyalı ihracatçıların Türkiyedeki mümessillerine borçlu oldukları masraf ve komisyonlar ve kezalik Türk ihracatçıların Romanyadaki mümessillerine borçlu oldukları masraf ve komisyonlar, navlun ücretleri ve sigortaya müteallik tediye müstesna olmak üzere, teamüle uygun ve iktisaden muhik olmak şartile, kliring yolu ile tesviye edilecektir.

Madde — 9

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası ve Romanya Millî bankası işbu Anlaşmanın muntazaman işlemlerini teğmin zımnında icab eden teknik usuller hakkında anlaşacaklardır.

Madde — 10

İki tarafın transit ticareti işbu Anlaşma hükümleri şumulüne girmez.

Madde — 11

İşbu Anlaşmanın inkızasında diğer memleket nezdinde lehine bir bakiye kalmış bulunan memleketin idhalâtçıları bu bakiyenin itfasına değin bu Anlaşma hükümlerine tevfikan idhalâtları bedelini tediye devam edeceklerdir.

Madde — 12

5 son kânun 1938 tarihli Tediye anlaşmasıle merbutları makamına kaim olan işbu Anlaşma bu günkü tarihle imza edilen Ticaret anlaşmasının lâyenfek bir cüzünü teşkil eyliyecek ve aynı müddetle cari olacaktır.

İstanbulda iki nüsha olarak 9 son teşrin 1939 tarihinde Fransızca tanzim edilmiştir.

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti namına
Dr. Burhan Zihni Sanus

Romanya Hükümeti Kıraliyesi namına
I. Gr. Dimitrescu